

Соціальна захищеність ветеранів в Україні:

анотований бібліографічний список

2023. – Вип. 10 (жовтень). – 23 с.

(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

1. Будько О. **«Мене засипало землею, я відчув страшний біль і зрозумів, що залишився без ніг»: військовий Олександр Будько (Терен) став призером «Ігор нескорених»** [Електронний ресурс] / Олександр Будько ; спілкувалась Таїсія Бахарева // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2023. – 27 верес. — Електрон. дані. *Наведено матеріали інтерв'ю з Олександром Будьком, який до початку повномасштабного вторгнення працював баристою, а вже вранці 24 лютого 2022 року шукав можливості потрапити на фронт. За пів року він став командиром взводу 49-го окремого стрілецького батальйону «Карпатська Січ» з позивним «Терен». Під час контрнаступу на Харківщині був тяжко поранений, через що втратив обидві ноги. Після дев'яти операцій вже через три місяці після лікування Олександр став на протези. Зазначено, що 27-річний військовий є учасником Збірної України у змаганнях «Ігри нескорених», які відбулись у німецькому Дюссельдорфі. Він став бронзовим призером на дистанції 50 метрів вільним стилем, виступив у паверліфтингу, де ввійшов до топ-5, також був частиною української команди в баскетболі на візках та об'єднаної збірної по регбі. Вказано, що історія «Терена», як і інших учасників української збірної, стала частиною великого проєкту «Нескорені», котрий телеканал СТБ розпочав у соціальній мережі, як і масштабна фотовиставка «Нескорені можуть все» на території столичного залізничного вокзалу. Олександр «Терен» розповів про зустріч із принцем Гаррі, свій найдраматичніший день і заняття мистецтвом.* Текст: <https://fakty.ua/426536-menya-zasypalo-zemlej-ya-pochuvstvoval-strashnuyu-bol-i-ponyal-chto-ostalsya-bez-nog-voennyj-aleksandr-budko-teren-stal-prizerom-igr-nepokorenyh>

2. **Виплати за ремонти зруйнованих помешкань розпочнуться з наступного року** [Електронний ресурс] // Голос України. – 2023. – 19 жовт. [№ 210]. – Електрон. дані. *«Україна увійшла в осінньо-зимовий період, і головне наше завдання — забезпечити людей світлом і теплом, захистити енергетичну інфраструктуру та продовжити відновлення», — на цьому під час засідання Кабінету Міністрів України (КМ України) наголосив Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль. Зазначено, що для досягнення цієї мети уряд планує зосередитися на п'яти напрямках: перший — це енергетика, другий напрям відновлення — забезпечення роботи критичної та соціальної інфраструктури, третій напрям — житлові програми «єВідновлення» та «єОселя», ще два важливі напрями — розмінування територій та підтримка малого і середнього бізнесу. Повідомлено, що уряд затвердив порядок формування кадрового резерву освітян для роботи на деокупованих територіях. Пріоритетне право на призначення на посади у закладах освіти на деокупованих територіях мають внутрішньо переміщені особи (ВПО), ветерани війни, особи, які займали цю посаду до окупації території, зупинення діяльності закладу освіти у зв'язку із веденням активних бойових дій, тимчасовою окупацією території, та ті, хто повернувся з полону. Також ухвалено постанову про створення резерву медпрацівників для деокупованих територій. З цією метою запрацює інформаційна система «Резерв працівників сфери охорони здоров'я для роботи на деокупованих територіях України». Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374442>*

3. **Відбудова країни — найголовніший напрям після Перемоги** [Електронний ресурс] // Голос України. – 2023. – 7 жовт. [№ 202]. – Електрон. дані. *Йдеться про інтерв'ю виданню «Фокус» Першого заступника Голови Верховної Ради України (ВР України) Олександра Корнієнка, в якому він дав відповіді на головні питання, які наразі турбують українське суспільство. Він торкнувся питання проведення повоєнних виборів в Україні. Акцентував увагу на пріоритетах, головним із яких після перемоги України буде відбудова країни. Щодо пріоритетних політичних кроків — це вступ до ЄС та НАТО,*

продовження руху на реформу світової безпеки. О. Корнієнко, зокрема, відзначив, що нам потрібна чітка ветеранська стратегія. «Це люди з високою відповідальністю, вони багато пережили, коли я навідуюсь до військових частин, бачу, що багато хлопців налаштовані створювати свій бізнес, повертатися до зайнятості, вони будуть класними лідерами», — наголосив він. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374220>

4. **Галицький А. Від 30 до 100 тисяч гривень: у Міноборони розповіли, хто з військових може отримати нові доплати** [Електронний ресурс] / Андрій Галицький // Focus.ua [вебсайт]. – 2023. – 3 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що у Міністерстві оборони України (МО України) 03.10.2023 розширили перелік військовослужбовців, які можуть отримувати додаткову винагороду за службу у воєнний час, крім того, розмір виплат було збільшено. Оновлене грошове забезпечення військовослужбовці отримують із 29.09.2023. Наголошено, що виплати бійцям, які воюють на передньому краї, збережено на тому ж рівні — 100 тис. гривень. Це саме стосується військовослужбовців, які дістали поранення (контузію, травму, каліцтво), пов'язане із захистом Батьківщини, та перебувають на стаціонарному лікуванні, а також родин полонених і зниклих безвісти.* Текст: <https://focus.ua/uk/economics/596614-vid-30-do-100-tisyach-griven-u-minoboroni-rozpovili-hto-z-vijskovih-mozhe-otrimati-novi-doplati>

5. **Гірак Г. Гранти для ветеранів: який бізнес обирають захисники** [Електронний ресурс] / Галина Гірак // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 4 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що у квітні цього року почала діяти грантова програма для ветеранів, ветеранок та другого з їх подружжя. Відповідно до умов програми, вони можуть отримати кошти на розвиток бізнесу в розмірі від 250 тис. грн до 1 млн грн. Загалом від старту цієї грантової програми "Власна справа" переможцями стали вже 119 ветеранів та членів родин учасників бойових дій, які отримують гранти на 47 млн грн. Лише за підсумками останньої, одинадцятої хвили подачі заяв,*

19 переможців отримають кошти від держави на старт або розвиток свого бізнесу на загальну суму 8,2 млн грн. Зазначено, що ваучери на навчання еквівалентом майже 27 тис. грн - це один із механізмів, які реалізує держава, щоб підтримати ветеранів та ветеранок у мирному житті. За програмою надання ваучерів можливе навчання за 123 професіями та спеціальностями, від IT-технологій до сільського господарства, але лише для учасників бойових дій (УБД) доступне навчання за спеціальностями "економіка" та "менеджмент". За словами міністра економіки Юлії Свириденко, віднедавна УБД та люди з інвалідністю внаслідок війни можуть пройти безоплатне професійно-технічне навчання у восьми Центрах профтехосвіти Державної служби зайнятості, - у Рівному, Одесі, Харкові, Івано-Франківську, Полтаві, Львові, Дніпрі, Сумах. Навчання відбувається за 95 ліцензованими професіями та 365 освітніми програмами. Наголошено, що у проєкті Державного бюджету на 2024 р. передбачено збільшення видатків на підтримку ветеранів війни та членів їхніх родин: якщо у головному кошторисі країни на 2023 р. закладено 6,8 млрд грн, то в проєкті його на 2024 р. - 14,3 млрд грн.

Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4628876-hranty-dlia-veteraniv-yakyi-biznes-obyrauit-zakhysnyky>

6. **Гірак Г. З 2025 року інвалідність не встановлюватимуть - що буде замість неї** [Електронний ресурс] / Галина Гірак // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 6 жовт. — Електрон. дані. За словами міністра охорони здоров'я Віктора Ляшка під час брифінгу в Житомирі за підсумками Конгресу місцевих та регіональних рад, уряд ухвалив план реформування медико-соціальної експертної комісії (МСЕК), згідно з яким із 2025 р. будуть зовсім інші підходи до проведення медико-соціальної експертизи та встановлення інвалідності. Зазначено, що у людей, які мають серйозні проблеми зі здоров'ям, не будуть встановлювати інвалідність, а визначатимуть рівень втрати функціональності. У Міністерстві охорони здоров'я (МОЗ) планують створити мультидисциплінарні реабілітаційні команди та перевести систему МСЕК в електронний формат. Наведено інформацію про

Міжнародну класифікацію функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я (МКФ), яка має на меті визначити уніфіковану і стандартизовану мову та схеми опису станів здоров'я та станів, пов'язаних зі здоров'ям.

Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4629410-z-2025-roku-invalidnist-ne-vstanovluivatymut-scho-bude-zamist-nei>

7. **Гірак Г. Служба розформована: хто тепер займається пошуком зниклих безвісти** [Електронний ресурс] / Галина Гірак // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2023. – 2 жовт. — Електрон. дані. У контексті рішення Кабінету Міністрів України (КМ України) щодо перерозподілення функції служби Уповноваженого з питань зниклих безвісти, розглянуто, що зробила Служба за рік роботи під головуванням відомого активіста патріотичного руху, учасника бойових дій Олега Котенка; які можливі причини розформування Служби та юридичні нестыковки в рішенні уряду; що тепер зміниться у пошуку людей, зниклих безвісти, та чому ця справа викликала суспільний резонанс. Нагадано, що 12.09.2023 КМ України ухвалив Постанову № 975 про перехід Секретаріату Уповноваженого у підпорядкування Міністерства внутрішніх справ (МВС). Як пояснили в Центрі прав людини «ZMINA», до прийняття Постанови Верховна Рада України (ВР України) мала ухвалити зміни до Закону «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин», але цього не відбулося. Фахівці припускають, що КМ України, ймовірно, саме за ініціативою МВС, Головного управління розвідки (ГУР) та Міністерства оборони (МО) вирішив прибрати «цивільну» посаду, на якій, згідно з законом, чиновник мав би відповідати за низку питань, пов'язаних із зниклими за особливих обставин - і цивільними, і військовими. За словами правників, розпорошення повноважень Уповноваженого за рішенням уряду, яке суперечить закону, викликає найбільше обурення. Експерти наголошують, що після передачі посади Уповноваженого до МВС взаємодія з родичами може суттєво ускладнитися. Правоохоронці, ймовірно, суттєво обмежать доступ до будь-якої інформації про зниклих та їхній розшук. Окрім того, раніше родини зниклих могли

отримувати інформацію безпосередньо від

О. Котенка, але є сумніви в тому, що вони будуть мати можливість так само легко спілкуватися з МВС чи МО; до того ж, у правоохоронців і військових можуть просто не дійти руки до пошуків зниклих безвісти цивільних. Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4628287-sluzhba-rozformovana-khto-teper-zaimaietsia-poshukom-znyklykh-bezvisty>

8. **Горбунова О. Маємо гідно вшанувати роботу, яку виконують наші герої** [Електронний ресурс] / Олена Горбунова // Голос України. – 2023. – 14 жовт. [№ 207]. – Електрон. дані. Подано інформацію, що Комітет Верховної Ради України (ВР України) з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів розглянув на своєму засіданні законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо цифровізації набуття статусу учасника бойових дій в умовах воєнного стану» (№ 9681) та альтернативний до нього проект «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо процедури надання статусів ветеранам» (№ 9681-1). Зазначено, що основний законопроект від авторської групи представила народний депутат Ірина Геращенко («ЄС»). За її словами, нині в Україні майже один мільйон військовослужбовців. Із них статус учасника бойових дій (УБД) отримали трохи більш як 95 000 осіб. «Це вкрай низький показник, бо процедура надання статусу учасника бойових дій сьогодні є складною та довготривалою, зокрема через велику кількість потрібних документів та бюрократичних процедур», — зауважила політик. Представляючи альтернативний законопроект (№ 9681-1), його авторка народний депутат Галина Третякова повідомила зокрема, що проект спрощує набуття статусу УБД на основі інформаційного обміну між різними реєстрами. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374356>

9. **Горбунова О. У Верховній Раді представили проект Державного бюджету на 2024 рік** [Електронний ресурс] / Олена Горбунова // Голос України. – 2023. – 21 верес. [№ 190]. – Електрон. дані. Йдеться про

пленарне засідання Верховної Ради України (ВР України) 20 вересня 2023 р. Як зауважила голова Комітету ВР України з питань бюджету Роксолана Підласа, основним пріоритетом проєкту Держбюджету на 2024 рік залишається безпека і оборона. На оборону закладено 1692,6 млрд грн, що становить 21,6 % ВВП. Передбачено також видатки на оборонно-промисловий комплекс (ОПК) у сумі 55,8 млрд грн — на виробництво зброї в Україні. Зауважено, що значно збільшуються видатки на підтримку ветеранів: на реалізацію програм і заходів ветеранської політики передбачено 13,6 млрд грн, що вдвічі більше, ніж було закладено цьогогоріч. Зазначено, що проєкт головного фінансового документа країни в парламенті представляє міністр фінансів Сергій Марченко. Водночас ВР України конституційною більшістю ухвалила в першому читанні законопроєкт «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» щодо фінансового забезпечення сектора безпеки і оборони та вирішення першочергових питань» (№ 10038), яким передбачено виділення додаткових 328,5 млрд грн на оборону в цьому році. Під час засідання було розглянуто ще низку законопроєктів.

Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/373809>

10. **Друженко В. Усі професії — в єдиному реєстрі** [Електронний ресурс] / Валерій Друженко // Голос України. – 2023. – 10 жовт. [№ 203]. – Електрон. дані. Подано інформацію, що під час чергового засідання Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань цифрової трансформації народні депутати розглянули законопроєкт «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення національної системи кваліфікацій відповідно до актуальних потреб ринку праці та інших питань» (реєстр. № 9630 від 21.08.2023). Як ідеться в пояснювальній записці до проєкту, який на засіданні представляла очільниця Комітету ВР України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Галина Третякова, практика застосування Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування національної системи

кваліфікацій» (№ 2179-XI від 01.04.2022) вказує на потребу створити єдину диджиталізовану, зрозумілу та відкриту для користувачів базу даних, яка містить інформацію про професійні кваліфікації, що відповідатиме актуальним потребам ринку праці. Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/374237>

11. **Електронний реєстр — це більше ніж облік військовозобов'язаних** [Електронний ресурс] // Голос України. – 2023. – 11 жовт. [№ 204]. – Електрон. дані. Як повідомив голова Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань національної безпеки, оборони та розвідки Олександр Завітневич, законопроект, який передбачає створення електронного реєстру з даними про призовників, військовозобов'язаних, резервістів та з інформацією про потреби армії в особовому складі, повністю готовий до розгляду в сесійній залі. Повідомлено, що члени Комітету розглянули законопроект № 10062, який передбачає внесення змін до деяких законів щодо вдосконалення порядку обробки та використання даних у державних реєстрах для військового обліку та набуття статусу ветерана війни під час дії воєнного стану. Народні депутати також акцентували на тому, що ухвалення законопроекту № 10062 створить умови для забезпечення належного рівня соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей шляхом законодавчого спрощення процедури оформлення статусу учасника бойових дій в умовах воєнного стану. Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/374285>

12. **Журавльов М. В. Проблеми соціального захисту військовослужбовців в Україні** [Електронний ресурс] / М. В. Журавльов, О. М. Салімон // Інтелект ХХІ. – 2023. – № 2. – С.20-24. Розкрито проблеми соціального захисту військовослужбовців в Україні та тенденції щодо збереження і зміцнення їх здоров'я. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення в контексті реалізації соціального захисту військовослужбовців в Україні. Визначено особливості реалізації механізму соціального захисту військовослужбовців та їх соціальних прав крізь призму відповідного

правового статусу. Показано, що система соціальних гарантій і прав військовослужбовців є невід'ємним складником механізму забезпечення обороноздатності держави, яка виокремлює можливість забезпечення прийнятним рівнем добробуту військовослужбовців, які знаходяться на службі в Збройних силах України (ЗСУ).

Текст :

<http://www.intellect21.nuft.org.ua/index.php/2-2023>

13. **Закон про медичний канабіс рекомендували ухвалити зі змінами** [Електронний ресурс] // Голос України. – 2023. – 13 жовт. [№ 206]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що Комітет Верховної Ради України (ВР України) з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування рекомендував парламенту ухвалити у другому читанні і в цілому з поправками проєкт Закону «Про регулювання обігу рослин роду коноплі (Cannabis) в медичних, промислових цілях, науковій та науково-технічній діяльності для створення умов щодо розширення доступу пацієнтів до необхідного лікування онкологічних захворювань та посттравматичних стресових розладів, отриманих внаслідок війни» (реєстр. № 7457). «Ми провели консультації з усіма стейкхолдерами галузі та врахували слушні пропозиції. Найбільше змін стосується доступу до лікування пацієнтів та посилення контролю за виробництвом», — повідомив голова Комітету Михайло Радущкий. За його словами, в документі передбачено посилений контроль з боку Національної поліції на всіх етапах. Вирощувати рослини зможуть юридичні особи, які мають ліцензію, дозвіл та сертифікацію, і лише із зареєстрованого насіння. Крім того, приміщення, в якому будуть вирощувати медичні коноплі, мають відповідати чітким вимогам, серед яких цілодобовий відеонагляд з доступом для Нацполіції та погодженим режимом охорони. Кожна партія рослин буде відстежуватися, матиме кодування. Пацієнти отримуватимуть ліки в аптеках винятково за електронним рецептом від лікаря.*

Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374333>

14. **Зарембо Т. Військові медики Польщі та України створять спільний хаб для допомоги та обміну досвідом** [Електронний ресурс] /

Тетяна Зарембо // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 25 верес. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що Польща та Україна розпочали створення спільного військово-медичного хабу, метою якого буде надання практичної допомоги з обох сторін та обмін досвідом, що надважливо у воєнних умовах. Про це розповів директор Військово-медичного інституту у Варшаві, генерал Гжегож Гелерак у коментарі інформагентству "Укрінформ". За словами польського генерала, таке рішення було ухвалено під час зустрічі представників Збройних сил України (ЗСУ) та Польщі на рівні керівників медичних ланок, також було визначено план співпраці й графік подальших дій.* Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/594876-viyskovi-mediki-polshchi-ta-ukrajini-stvoryat-spilniy-hab-dlya-dopomogi-ta-obminu-dosvidom>

15. Збереження та розвиток трудових ресурсів України - завдання найближчого десятиріччя [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2023. – 14 жовт. [№ 207]. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що відбулося чергове засідання Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, під час якого народні депутати України - члени Комітету розглянули три законопроекти, підготовлені Комітетом до другого читання: проєкт Закону «Про основи соціальної захищеності дітей, які постраждали внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України» (реєстр. № 9042-1), проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо пропорційного обчислення страхового стажу особам, які працювали за межами України» (реєстр. № 9453), проєкт Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення правового регулювання правовідносин, пов'язаних з призначенням, отриманням одноразової грошової допомоги та наданням пільг деяким категоріям осіб» (реєстр. № 9226). Зауважено, що під час засідання народним депутатам також було презентовано проєкт «Візія-2033: збереження та розвиток трудових ресурсів України в найближче десятиріччя». Зокрема, члени Комітету прийняли рішення доповнити план роботи Комітету ВР*

України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на період десятої сесії ВР України дев'ятого скликання наступними заходами: засідання «круглого столу» на тему: «Стан забезпечення осіб з інвалідністю та осіб з інвалідністю внаслідок війни протезно-ортопедичними виробами: проблеми та перспективи. Напрацювання «Дорожньої карти» та публічні консультації на тему: «Міжнародний досвід організації та функціонування ветеранської патронатної служби».

Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/374370>

16. **Здоровило Т. Захистити захисника: в Україні створюють систему реабілітації звільнених з полону** [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода. – 2023. – 11 жовт. – Електрон. дані. *Йдеться про міжвідомчу нараду на базі Міністерства охорони здоров'я (МОЗ), на якій обговорили пропозицію Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими щодо створення державної системи відновлення звільнених з полону, що має включати, зокрема, діагностування, лікування, реабілітацію, інтеграційний супровід та відпустки для соціалізації. Зазначено, що система відновлення буде містити три основні напрямки: медичний (серед іншого надаватимуть психологічну допомогу); соціальний (зокрема отримання належних виплат); реінтеграційний, який буде зосереджений на заходах для повернення до повноцінного соціального життя.*

Текст: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/188/178781/>

17. **Здоровило Т. Рада планує підвищити вік придатності до мобілізації до 70 років** [Електронний ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода. – 2023. – 5 жовт. – Електрон. дані. *Йдеться про підготовлений народними депутатами Анатолієм Бурмічем та Олександром Юрченком законопроект щодо усунення вікової дискримінації серед людей пенсійного віку, які виявили бажання служити в Збройних силах України (ЗСУ). Парламентарії запропонували підвищити вік придатності до мобілізації солдатів з 60 до 65 років, а керівного військового складу — з 65 до 70, та зазначили, що це стосується тих, хто має високу професійну підготовку та*

досвід практичної роботи на займаній ними посаді, а також визнаний військово-лікарською комісією придатними за станом здоров'я для проходження військової служби. Текст:

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/188/178636/>

18. **Зелді Р. “Паперові бойові дії”: як захистити військових від бюрократії в армії** [Електронний ресурс] / Роберт Зелді // Дзеркало тижня. – 2023. – 3 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що кожен випадок поранення породжує десятки паперових документів — донесення, рапорти, накази, акти, і до виготовлення цих документів залучено кількість осіб, яка мало не перевищує кількості тих, хто займається безпосередньо наданням медичної допомоги пораненому. Паперова бюрократія у військових частинах стала великим тягарем, особливо під час ведення війни, а військові частини, що безпосередньо ведуть бойові дії, витрачають значні ресурси на забезпечення паперового документування своєї життєдіяльності. Наголошено на необхідності переходу до електронізації цих процесів, що потребує не тільки зміни формату документів, а й оптимізації всієї системи документообігу. Отже, Міністерству оборони України (МО України) паралельно із впровадженням цифрового середовища військового документообігу, що вже давно назріло, варто зосередитися на супутніх, не менш важливих завданнях: технічному забезпеченні та захисті інформації, оптимізації процесів, централізації даних, зворотному зв'язку із військовослужбовцями, навчанні та підготовці персоналу.* Текст:

<https://zn.ua/ukr/war/paperovi-bojovi-diji-jak-zakhistiti-vijskovikh-vid-bjurokratiji-v-armiji.html>

19. **Зеленський В. З пам'яттю про минуле ми творимо сьогодення і пишемо нову сторінку своєї долі** [Електронний ресурс] / Володимир Зеленський // Голос України. – 2023. – 3 жовт. [№ 198]. – Електрон. дані. *Поданий повний текст звернення Президента України Володимира Зеленського з нагоди Дня захисників і захисниць України. Глава держави зазначив, що і він і «наш народ, і наша країна зараз, у якомусь сенсі слова, – на*

перехресті історії. На шляху до переломних моментів. Де з пам'яттю про минуле ми творимо сьогодення і пишемо нову сторінку своєї долі. Це особливо зрозуміло й помітно в цей день – День захисників і захисниць України. Державне свято, яке стало по-справжньому національним. Народним святом. Святом мільйонів українців, які боронять свою землю та не зупиняються ні на мить». Він щиро подякував усім, хто стояв, стоїть і буде стояти міцно. Всім, хто першим прийняв важкий бій. Нашим прикордонникам, нашій піхоті, танкістам, льотчикам, морякам, артилеристам, зенітникам, нашим десантникам, спецпризначенцям, розвідці, Службі безпеки України, Національній гвардії, поліції, теробороні. Всім, хто захищає українську землю, море й небо. В. Зеленський сказав, що мета цього дня – ушанування хоробрості та героїзму захисників і захисниць незалежності й територіальної цілісності України, військових традицій і звичаїв українського народу. Президент наголосив, що позаду нас – наша історія. Попереду – наша перемога. І вільна країна. Яку ми захищали, захищаємо, захистимо. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374070>

20. Іванів С. Пріоритет — мільярди гривень на оборону і соціалку [Електронний ресурс] / Сергій Іванів // Голос України. – 2023. – 19 жовт. [№ 210]. – Електрон. дані. *Йдеться про пленарне засідання Верховної Ради України (ВР України) 18 жовтня 2023 р., на якому розпочато розгляд у першому читанні проєкту Закону «Про Державний бюджет України на 2024 рік» (№ 10000). Підтримавши 254 голосами за основу проєкт постанови про висновки та пропозиції до проєкту Закону «Про Державний бюджет на 2024 рік», ВР України перейшла до розгляду 1620 поправок народних депутатів до головного фінансового документа країни. «Наші пріоритети — мільярди гривень на оборону і соціалку», — зазначила на початку цього марафону голова Комітету ВР України з питань бюджету Роксолана Підласа. Враховуючи, що бюджет-2024 формується в умовах повномасштабної війни, наступного року на національну безпеку та оборону передбачено 1 трлн 784 млрд грн, що на 212 млрд грн більше від 2023 р., або не менше визначених РНБО 21,6 % ВВП.*

Зауважено, що з них на грошове забезпечення військовослужбовців пропонується спрямувати 1 трлн 72 млрд грн та 540 млрд грн — на створення і закупівлю озброєння та військової техніки. На соціальний захист населення пропонується виділити майже 469 млрд грн, що на 24,7 млрд, або 5,6 % більше, ніж до 2023 р. Одним із пріоритетів бюджету також є підтримка ветеранів війни, для чого передбачено 14,3 млрд грн, що на 7,5 млрд більше, ніж до 2023 р. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374449>

21. **Катриченко Т. Масові вирокі для полонених в РФ: як росіяни вибивають зізнання та у чому звинувачують українців** [Електронний ресурс] / Тетяна Катриченко // Focus.ua : [вебсайт]. — 2023. — 9 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що підконтрольні Росії суди на окупованій території Донецької та Луганської областей, а також у РФ розпочали численні процеси над українськими військовополоненими, обвинувачуючи їх або в участі у "заборонених у Росії формуваннях", таких як "Азов" та "Айдар", або ж, у воєнних злочинах — вбивствах цивільних. Тільки у вересні у Донецьку прозвучало близько 20 "вироків". У більшості з них — покарання у вигляді 10 - 25 років ув'язнення. Також йдеться і про позитивні терміни.* Текст: <https://focus.ua/uk/politics/597767-masovi-viroki-dlya-poloneni-h-v-rf-yak-rosiyani-vibivayut-ziznannya-ta-u-chomu-zvinuvachuyut-ukrajinciv>

22. **Катриченко Т. Побили так, що зізнався у вбивстві дев'ятох, — експертка про тиск на українських військовополонених** [Електронний ресурс] / Тетяна Катриченко // Focus.ua : [вебсайт]. — 2023. — 9 жовт. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що українських військовополонених, яких засуджують в окупованому Донецьку, змушують зізнаватися у злочинах, застосовуючи тортури. Про це розповіла представниця правозахисної організації "Медійна ініціатива за права людини", яка слідкує за процесами, організованими РФ, над українськими військовополоненими Олена Белячкова. Вона наголосила, що багато військовополонених, яких зараз "судять" у Донецьку, утримуються у Калінінській виправній колонії № 27 в окупованій*

Горлівці. Там є окремі приміщення, де перебувають захисники Маріуполя – переважно морпихи. "Азов" там також є, але його представників тримають окремо в ізоляторі, і також возять на суди. Текст: <https://focus.ua/uk/politics/597848-pobili-tak-shcho-ziznavsya-u-vbivstvi-dev-yatoh-ekspertka-pro-tisk-na-ukrajinskih-viyskovopoloneni>

23. **Козак І. Мусимо «переплавити» трагічний досвід у стійкість** [Електронний ресурс] / Ірина Козак // Голос України. – 2023. – 7 жовт. [№ 202]. – Електрон. дані. *Йдеться про Всеукраїнську програму ментального здоров'я. Про її основні засади і шляхи впровадження на місцях ішлося у Хмельницькій військовій адміністрації під час засідання Координаційного центру підтримки цивільного населення. Зазначено, що до його роботи долучилася онлайн експертка Координаційного центру із психічного здоров'я при Кабінеті Міністрів України (КМ України) Ольга Горбаньова. Насамперед розглянули, як в області впроваджується згадана програма. Представниця КМ України наголосила, що вона спрямована на те, щоб у складні часи кожен сам навчився піклуватися про своє ментальне здоров'я. До того ж робити це потрібно вже тепер, не чекаючи на час після перемоги. А тому послуги зі зміцнення ментального здоров'я мають бути доступні для всіх і надаватися різними соціальними, медичними та іншими закладами.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374208>

24. **Команда наших ветеранів вирушила до Мадрида** [Електронний ресурс] // Голос України. – 2023. – 12 жовт. [№ 205]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що призери першого туру змагань «Сильні України» візьмуть участь у міжнародному спортивному фестивалі Арнольда Шварценеггера «Arnold Classic Europe», де збираються встановити світовий рекорд зі стронгмену. Зазначено, що ветерани планують протягнути канатом в упорі сидячи чотири вантажівки загальною масою 35 тонн. Цим рекордом вони хочуть привернути увагу до проблеми спортивної реабілітації ветеранів війни та ініціювати організацію у 2024 році міжнародних змагань серед ветеранів під егідою України. Повідомлено, що головний суддя змагань — народний депутат*

України, заслужений майстер спорту України та володар титулів «Найсильніша людина України» і «Найсильніша людина світу» Василь Вірастюк. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374297>

25. **Лавренюк С. Буде ще більше дронів та боєприпасів до них** [Електронний ресурс] / Сергій Лавренюк // Голос України. – 2023. – 12 жовт. [№ 205]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що Кабінет Міністрів України (КМ України) схвалив постанову, яка спрощує та прискорює ввезення сировини для виробництва боєприпасів і бойових частин до БПЛА в Україні. Д. Шмигаль також висловив сподівання на ухвалення у другому читанні та в цілому урядового законопроекту, що дасть можливість спрямувати на потреби ВПК десятки мільярдів гривень. Повідомлено, що КМ України ухвалив рішення про розширення експериментального проекту інституту помічника ветеранів іще на шість регіонів. Зараз він охоплює Вінницьку, Дніпропетровську, Львівську та Миколаївську області, а віднині також поширюватиметься на Закарпатську, Полтавську, Сумську, Харківську, Київську області та на місто Київ.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374300>

26. **Ломакін А. М. Організаційно-правові засади фінансування протезування: проблеми та перспективи** [Електронний ресурс] / А. М. Ломакін // Публіч. упр. і адміністрування в Україні. – 2023. – Вип. 33. – С. 86-90. *Наголошено, що через воєнні дії на території України, щодня чимало українців зазнають важких поранень, що призводять до ампутації різних частин тіла. Для забезпечення здорового, продуктивного, незалежного, гідного та повноцінного життя таких осіб у соціумі перед державою постає нагальний обов'язок забезпечити організаційно-правові заходи щодо забезпечення належне фінансування протезування. Законодавцем визначено доволі широке коло осіб, які наділені правом на отримання протезно-ортопедичних виробів безоплатно або на пільгових умовах на підставі індивідуальної програми. Особливу увагу приділено висвітленню організації та нормативного забезпечення порядку фінансування протезування. Вказано на*

доцільність змінити існуюче законодавство в цій сфері. Текст: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2023/33-2023/15.pdf>

27. **Лутович Д. Війна в Україні: як отримати статус УБД особам, звільненим з військової служби (відео)** [Електронний ресурс] / Дмитро Лутович // Focus.ua : [вебсайт]. – 2023. – 26 верес. — Електрон. дані. Зазначено, що статус учасника бойових дій (УБД) надається на підставі Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їхнього соціального захисту" та згідно з Постановою № 413 від 20.08.2014 р. у редакції 24.08.2023 р. Кабінету Міністрів України (КМ України). Наголошено, що для отримання УБД до комісії мають право звернутися командир військової частини, особисто військовослужбовець, а також особа, звільнена з військової служби. Після оформлення необхідного комплекту документів Територіальний центр комплектування та соціальної підтримки (ТЦК та СП) направляє їх на опрацювання Комісії з питань розгляду матеріалів про визнання УБД, яка в 30-денний термін розглядає наданий пакет документів і приймає рішення про визнання заявника УБД. Текст: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/595179-vijna-v-ukrayini-yak-otrimati-status-ubd-osobam-zvilnenim-z-vijskovoyi-sluzhbi-video>

28. **Навчаються помічники ветеранів** [Електронний ресурс] // Голос України. – 2023. – 27 верес. [№ 194]. – Електрон. дані. Подано інформацію, що в Україні триває розвиток експериментального проєкту з упровадження інституту помічника ветерана в чотирьох пілотних регіонах. Зазначено, що на 400 запланованих посад помічників уже є 439 кандидатів, а на Вінниччині перші підготовлені 19 фахівців уже стають до роботи. Зауважено, що середній вік кандидатів — 43 роки, майже половина з них — жінки. Всі мають вищу освіту. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/373941>

29. **Необхідно спростити процедуру отримання статусу УБД** [Електронний ресурс] // Голос України. – 2023. – 20 жовт. [№ 211]. – Електрон. дані. Йдеться про те, що народна депутатка України Ірина Борзова разом із колегами підготувала законопроект № 10062, яким передбачено спрощення

процедури оформлення статусу учасника бойових дій (УБД) під час дії воєнного стану. Вона наголосила, що прийняття законопроекту є важливим, адже статус УБД спрощує інтеграцію військовослужбовців до цивільного життя та забезпечує отримання пільг, гарантованих державою. «Наші захисники і захисниці та члени їх родин потребують підвищеної уваги і підтримки з боку держави, громад і суспільства», — зазначила І. Борзова.

Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374501>

30. **Подолати нові виклики** [Електронний ресурс] // Голос України. — 2023. — 28 верес. [№ 195]. — Електрон. дані. *Подано інформацію, що на Полтавщині за сприяння народного депутата України Олега Кулініча реалізується програма соціального відновлення захисників та їхніх родин, один із видів терапії якої — групове плавання на байдарках. «Сильна взаємопідтримка — як фізична, так і моральна — додає кожному впевненості та віри у власні сили. З'являється довіра, бажання бути у групі, розуміння, що ти не самотній і що інші люди також мають схожі переживання», — зауважив народний депутат. Зазначено, що наразі програма соціального відновлення ветеранів, окрім надання фахової психологічної допомоги, передбачає низку активностей і практик: заняття в басейні, масаж, групові фізичні тренування, іпотерапія, спелеотерапія, арттерапія, глинотерапія тощо. Ветерани проходять програму спільно зі своєю родиною — друзинами, дітьми, іншими найближчими родичами.*

Текст: <http://www.golos.com.ua/article/373997>

31. **Польща та Україна хочуть створити спільний військово-медичний хаб, — польський генерал** [Електронний ресурс] // Високий замок. — 2023. — 25 верес. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що у Міністерстві оборони Польщі розглядають проєкт створення військово-медичного хабу, де аналізуватимуть досвід українських медиків із застосуванням польських технологій. Про це розповів директор Військово-медичного інституту у Варшаві генерал Гжегож Гелерак. За його словами, рішення про створення масштабного хабу у військово-медичній сфері між обома країнами було*

прийнято під час зустрічі представників Збройних сил України (ЗСУ) і Польщі, зокрема, керівників медичних ланок в обох арміях, що відбулася у травні цього року в Києві. Наразі реалізація цього проєкту з польської сторони перебуває на етапі розгляду в Міністерстві національної оборони Польщі. Текст : <https://wz.lviv.ua/news/498134-polshcha-ta-ukraina-planuiut-stvoryty-spilnyi-viiskovo-medychnyi-khab>

32. Рахункова палата повідомила Комітет про неефективне управління коштами Державного бюджету, передбачених у 2019 - 2022 роках на реабілітацію та реадaptaцію ветеранів [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2023. – 22 верес. [№ 191]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що Комітет Верховної Ради України (ВР України) з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів заслухав доповідь т.в.п. Голови Рахункової палати, заступника Голови Рахункової палати Андрія Майснера. Це доповідь щодо Звіту Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, спрямованих на реалізацію заходів із реабілітації та реадaptaції постраждалих учасників Революції Гідності, антитерористичної операції та відсічі збройної агресії проти України. Предметом аудиту стали, зокрема, кошти державного бюджету, які в період з 2019 - 2022 рр. спрямовувалися на заходи із психологічної реабілітації, соціальної та професійної адаптації, забезпечення санаторно-курортним лікуванням постраждалих учасників Революції Гідності, учасників антитерористичної операції (АТО) та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії РФ у Донецькій та Луганській областях. Відповідно до результатів аудиту Рахункової палати, ефективного управління та використання цих коштів розпорядниками бюджетних коштів забезпечено не було. Більше того, за 2019 – 2022 рр. не сформовано повного пакета послуг із реабілітації та реадaptaції цієї категорії громадян, які позбавлені своєчасного і*

достовірного інформування про зміст послуг і порядок їх одержання. Текст:
<http://www.golos.com.ua/article/373848>

33. **Сербов Р. Маріуполь. Книга Хоробрих** / Руслан Сербов. – Київ : Вістка, 2023. – 101 с. : іл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: БЗ70172** Ця книга – це не тільки історія, це пам'ять тих днів. Подвиги про ті події будуть жити вічно. Наголошено, що бійці Азову та прикордонники, морська піхота, загони територіальної оборони та інші суміжні підрозділи 82 дні стримували на собі величезний натиск ворога, що дало іншим військам, в інших містах закріпитися та скооперуватися, щоб не витрати можливо і усю Україну. Подвиг тих днів не має бути забутий. Ім'я воїнів, які не ховалися у підвалах, не шукали спасіння за товстими стінами, та кожний день знищували ворога, жертвуючи своїм життям. Саме таких людей описано у цій книзі, їх імена будуть жити вічно. Автор книги Сербов Руслан Вікторович – боєць з позивним «Давід».

34. **Сміян Н. Адаптивний спорт для реабілітації ветеранів** [Електронний ресурс] / Надія Сміян // Голос України. – 2023. – 23 верес. [№ 192]. – Електрон. дані. Йдеться про розроблений Кабінетом Міністрів України (КМ України) законопроект «Про внесення змін до закону про фізичну культуру та спорт», який зареєстровано в парламенті у липні цього року. Зазначено, що урядовці пропонують доповнити його першу статтю новим терміном та визначити власне саме поняття «адаптивний спорт». А також окреслюють його як напрям фізичної культури. Роз'яснено, що адаптивний спорт — діяльність суб'єктів сфери фізичної культури й спорту, спрямована на залучення осіб із інвалідністю чи осіб із обмеженнями повсякденного функціонування до занять фізичною культурою і спортом із метою сприяння інклюзії та інтеграції до суспільства, фізичній, психологічній реабілітації, сприяння можливості до самостійного способу життя та залученості до місцевої спільноти. Як пояснюють урядовці, доцільність імплементації нового поняття «адаптивний спорт» у законодавство України є реакцією на виклики сьогодення. Внаслідок широкомасштабної агресії РФ в нашій країні

значно збільшилася кількість осіб із інвалідністю з числа військовослужбовців, ветеранів війни та постраждалого цивільного населення. Запропонований напрям фізичної культури допоможе підвищити їх адаптацію до умов життя, що змінилися, а також дасть змогу розширити функціональні можливості людей, які втратили деякі свої здібності та навики. Це сприятиме відновленню фізичного та ментального здоров'я, реінтеграції зазначеної категорії осіб до суспільства під час та у післявоєнний період, поверненню відчуття соціальної повноцінності. Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/373867>

35. **Солошенко І. «Кожний день гине або отримує поранення хтось з моїх знайомих», — Ірина Солошенко** [Електронний ресурс] / Ірина Солошенко ; спілкувалась Ольга Бесперстова // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2023. – 21 верес. — Електрон. дані. *Наведено матеріали бесіди з керівницею одного з проєктів із мобільної евакуації поранених і реконструкції Головного військового клінічного госпіталю (ГВКГ) Іриною Солошенко, котру ЗМІ називають волонтеркою від Бога. Вона, зокрема, зазначила, що 90 % того, що робить, не публічне, і що про роботу з евакуації поранених зможе розповісти лише після Перемоги. За словами Ірини, перше завдання під час евакуації — це безпека поранених і персоналу. Вона порадила всім волонтерам працювати з іноземцями, з іноземними благодійними фондами, з фірмами-виробниками тощо. Також розповіла про системні проблеми, які має вирішувати держава, а доводиться – волонтерам; про свій масштабний та амбітний проєкт — будівництво нового приймального відділення ГВКГ. Окрему увагу приділила проблемам, з якими стикаються ветерани війни, зокрема й ті, хто, маючи бойову травму, знову пішов воювати після повномасштабного вторгнення.* Текст: <https://fakty.ua/426119-kazhdyj-den-pogibaet-ili-poluchaet-ranenie-kto-to-iz-moih-znakomyh---irina-soloshenko>

36. **Стражник Л. Мільйон злотих на реабілітацію військових** [Електронний ресурс] / Людмила Стражник // Голос України. – 2023. – 20 жовт. [№ 211]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що Львів першим серед*

регіонів прийняв робочу групу Європейського комітету регіонів з питань України. Місія цього консультативного органа Європейського Союзу (ЄС) полягає у залученні регіональних і місцевих органів влади до процесу прийняття рішень ЄС та інформуванні їх про політику спільноти. Першим результатом зустрічі, як повідомив міський голова Львова Андрій Садовий, стало рішення Гданська передати місту мільйон злотих на реабілітацію, що дозволить збільшити кількість стаціонарних ліжко-місць у центрі «UNBROKEN». Також Львів отримав грант від ЄС на 19,6 млн євро для спорудження соціального житла пораненим унаслідок бойових дій внутрішньо переміщеним особам (ВПО), які проходять тут реабілітацію. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374495>

37. **У бюджеті наступного року передбачено значні кошти на збільшення соцвиплат** [Електронний ресурс] // Голос України. – 2023. – 3 жовт. [№ 198]. – Електрон. дані. Як розповіла членкиня Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань бюджету Леся Забуранна, видатки на соціальну сферу в бюджеті України наступного року є другими за пріоритетом. Вона зауважила, що на цей напрям заплановано виділення 470 млрд грн, що на 25 млрд більше, ніж цьогогоріч. Також держава запланувала виділення грошей на впровадження нових соціальних послуг. За її словами, наступного року передбачається впровадження й нової соцпослуги — інституту помічника ветерана. «Це будуть люди, які допомагатимуть нашим воїнам адаптуватися економічно та психологічно до мирного життя. Буде приблизно 15 тисяч помічників ветеранів. Крім того, передбачений пілотний проєкт програми зубопротезування для ветеранів, на що закладено 750 млн грн. Збережені всі статті видатків щодо соцдопомоги, а також додано декілька», — зазначила народна депутатка та наголосила, що найціннішим для держави залишаються люди, тому саме на їхню підтримку й захист спрямовано всі зусилля. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/374111>

38. **У вирі життя – сумські ветерани** / Сум. міс. орг. ветеранів України ; [авт-упоряд.: В. І. Ничипоренко, П. А. Нестеренко, А. М. Близнюк].

– Суми : Мрія, 2022. – 167 с. : фотоіл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A827042**
Йдеться про історію ветеранського руху в м. Суми, створення та діяльність міської організації ветеранів України, її ради, президії, комітетів і комісій первинних організацій, активістів. Значну увагу приділено соціальному захисту ветеранів та національно-патріотичному вихованню підростаючого покоління.

39. Чорна С. Нинішній спротив ворожій навалі — це звитяга воїнства усіх поколінь [Електронний ресурс] / Світлана Чорна // Голос України. – 2023. – 22 верес. [№ 191]. – Електрон. дані. *Йдеться про банерну виставку «Воїни. Історія українського війська», яка розповідає про військові традиції вітчизняних мілітарних формувань, хоробрість, з якою наші герої виборювали право народу бути самим собою та захищали цивілізований світ, і присвячена Дню захисників та захисниць України і Покрові Пресвятої Богородиці. Її організатори — Центр досліджень воєнної історії Збройних Сил України (ЗСУ) і ПК «Київський метрополітен» — наголошують, що головною метою проєкту є відновлення історичної пам'яті суспільства та демонстрація зв'язку поколінь борців за свою державу. Виставка покликана наочно ознайомити відвідувачів з історією становлення українського воїнства, особливостями зброї та одностроїв, які були характерними для різних епох та мілітарних формацій.*

Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/373831>

**Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

**Відповідальний за випуск: Зайченко Н. Я.
21.10.2023 р.**